

LEBRIS

We know
books

Gheorghe Grigurcu

**JURNAL
III**

E I K O N

2018

15 aprilie 2016. Ultima zi în care prefixul vârstei tale e 7. Gust straniu, gol fără gânduri, asta e. Progresînd cataracta, vederea ți-e tot mai slabă. Abia mai poți distinge literele mici. Înaintarea în timp se derobează de concret, deopotrivă de cel „rău” și de cel „bun”. Teamă? Poate. Dar o teamă din ce în ce mai searbădă, fixată pe amănunt, nu pe întreg. Ai în vedere ce se află după ușă, nu ce se află dincolo de orizont. Ai vrut să atingi această vîrstă, dar acum o simți inutilă, o ții în mîină ca pe un obiect de uz curent, defect. Surprinzător, Monseniorul Ghika acceptă sinuciderea unui bătrîn. Dar nu mai e nevoie de așa ceva. „Semne, semne de plecare sunt”. O febricitare rece a ceea ce nu va mai fi, doar din vina faptului că a fost.

*
* * *

M-a întregat un tînăr ce înseamnă metafizica” într-o producție poetică. Răspunsul meu: pe deasupra eventualelor trimiteri culturale, „metafizica” ar fi aici calitatea sa intrinsecă de poezie, fantoma estetică avînd, cu dispensă, acces la ceruri aidoma unui Înger.

*
* * *

Nu mai dorește nimic, îndestulat cu ceea ce n-a putut realiza.

„Nu mă tem de Dumnezeu, ci de mine; nu mă tem de moarte, ci de *moartea mea*” (Monseniorul Ghika).

Antiteza cea mai relevantă a spontaneității n-o reprezintă elaborarea migăloasă, ci fatalitatea.

Trecînd ieri pe stradă, la cîțiva pași înaintea mea au început să cadă, în dreptul unei clădiri vechi cu etaj, pietre și bucăți de tencuială. Cîțiva romi aflați chiar acolo au fugit înspăimîntați. Am trecut repede pe trotuarul celălalt, ridicînd ochii să văd despre ce e vorba. Dar peretele casei era intact. Nici pe trotuar nu se vedea nimic neobișnuit. Și atunci?

„*Mă mai încălzesc și eu cu ceva în iarna asta tristă.* Metaforele sunt unul din multele lucruri care mă fac să deznădăjduiesc cînd mă apuc de scris. Lipsa de independență a scrisului, dependența de slujnica ce vine să aprindă focul, de pisica așezată să se încălzească la sobă, chiar față de sărmanul bătrîn care stă și el să se încălzească. Toate acestea sunt activități independente, care se desfășoară după legile lor proprii; numai scrisul este neajutorat, nu trăiește în sine, e glumă și deznădejde” (Kafka).

Chinezii folosesc anual 45 de miliarde de bețișoare pentru mîncat. Din acest motiv, ei taie 25 de milioane de copaci în fiecare an.

De-acum încolo nu mai poți fi decît tu însuți, inoportun, dezolant străin de lume printr-o limită tangentă la infinit.

Te oprești brusc din drum, fără motiv, ca și când acel drum, străbătut de nenumărate ori, n-ar exista. Nici nu mai simți nevoia să-l cauți.

* * *

„99 ar putea părea o cifră lipsită de farmec, oricum mai puțin impresionantă decît 100, nicidecum terifiantă sau care te-ar putea pune vreodată pe gînduri. Totuși... Statisticile spun că 99 de elefanți sunt vînați zilnic în toată lumea, 99 de vaci sunt măcelărite în fiecare secundă și 99 de găini sunt tăiate la fiecare 0,05 secunde” (**Dilema veche**, 2016).

* * *

A. E.: „Îți face plăcere să te numească cineva «distinsul?»” Nu cred. Deoarece acesta e un calificativ convențional pînă peste poate, aidoma unui manechin cu papion expus în vitrină. Importanța țepănană a materiei decorative, pe care semnificația doar ricoșează stînjenită.

* * *

Memoria ta corespunde unei istorii, amintirile tale corespund unei mitologii.

* * *

Impolitețea, orice s-ar zice, cu care Roger Martin du Gard (născut în 1881) își îngăduia o supoziție în legătură cu felul în care André Gide (născut în 1869) ar fi tratat materia Idiotului: „Ați fi scris, într-un scurt volum net și fără zorzoane, ezitarea lui Mășkin între Nastasia și Aglae; și toată lumina ar fi căzut pe prințul însuși. Apoi ați fi făcut, într-un alt mic volum, istoria Epancinilor, cu bătrînul general și ficele în planul secund, toată lumina căzînd pe extraordinara generăleasă Elisabeta. Etc. Văd parcă cele cinci sau șase volume disparate, cele cinci sau șase

studii perfect conduse, pe care le-ați fi început cu dragoste și le-ați fi terminat în grabă ca să treceți la următoarea. Gîndesc totuși că extraordinara putere a Idiotului vine mai cu seamă din împletirea curajoasă a tuturor acestor subiecte diverse. Totul este să îndrăznești și să ai răbdarea, îndîrjirea de a munci fără a ridica fruntea pînă cînd ajungi la capăt”.

* *
* *

Vaca transpiră prin nări.

* *
* *

Preferi uneori ca viața ta să aibă legitatea planetelor. Alteori însă preferi să fii aidoma suflării vîntului printre crengile frunzoase ale acestei veri cu aparență infinită, făcînd cu puțință reintegrarea ta silențioasă în universul mic.

* *
* *

Pentru a-și face posibil succesul, individul viclean trebuie să fie un bun actor în rolul naturaletii de care are o specială nevoie.

* *
* *

„De cîte ori trec pe lîngă un tablou de Renoir, simt miros de săpun” (Andrei Pleșu).

* *
* *

Aprilie 2016. Noile exigențe ideologice impuse populației în Coreea de Nord, cea cîrmuită de o dinastie marxist-leninistă, interzic purtarea blugilor, de asemenea bărbații n-au voie să aibă un păr care să depășească doi centimetri, iar atît femeile cît și bărbații au dreptul de-a purta doar pantofi în conformitate cu un model emis de stat.

* * *

„Azi dimineată făceam ocolul grădinii și ca de obicei mă gîndeam la mama, la «mămica» pe care nu o mai țin în minte deloc, dar a rămas pentru mine un ideal sfînt. Niciodată n-am auzit ceva rău despre ea. Și, mergînd pe aleea cu mesteceni și apropiindu-mă de cea cu nuci, am văzut în noroi o urmă mică de picior de femeie și m-am gîndit la ea, la trupul ei. Nu puteam forma imaginea corpului ei. Trupescul ar fi murdărit-o. Ce sentiment bun am față de ea! Cum aș vrea să am același sentiment față de toți, femei și bărbați deopotrivă. Și e cu puțință. Cînd am de-a face cu oamenii, ar fi bine asta să simt, asta să gîndesc despre ei” (Tolstoi).

* * *

„Dacă mi-ar mai fi dat ca în ceasurile dureroase ale vieții mele să revăd o clipă măcar surîsul acela (al mamei sale), n-aș ști ce înseamnă durerea” (Tolstoi).

* * *

Aștepți cu sufletul la gură împlinirea unui țel, la o anume dată. Dar îți dai seama, în ziua în care ar fi trebuit să-l atingi, că acel țel nu mai există.

* * *

Stai în dimineața asta față-n față cu textul unui autor care nu te atrage, stîngaci, amnezic, perplex, invidiind obiectele din odaie care nu dau nici un semn că ar avea vreo obligație scriptică.

* * *

Nepublicată la timp, această pagină cum o plantă ce s-a ofilit. Și nu e mai bine așa?

„Unele femei își iubesc mai mult copiii, altele mai mult bărbatul ori amantul; cu alte cuvinte, unele mai mult copiii actuali, altele mai mult pe cei viitori. Așa toți creatorii: unii artiști își iubesc mai mult opere isprăvite, alții mai mult pe cele proiectate” (G. Ibrăileanu).

* * *

Subtilitate demonică. Umil în fața oamenilor, trufaș în fața lui Dumnezeu.

* * *

Luptă nu pentru a dobîndi neapărat o victorie, ci pentru a se cunoaște mai bine pe sine. Uneori fără un rezultat notabil.

* * *

Grație conversației sale briante, Oscar Wilde era invitat la cele mai rafinate saloane londoneze. Într-unul din acestea, ar fi afirmat emfatic: Vedeți cum Londra domină Anglia, iar Anglia domină întreaga omenire? Cine domină într-unul din cele mai dominante saloane din Londra, poate zice că domină toată lumea!

* * *

Din aproape în aproape, Răul dobîndește uneori o înfățișare rațională, ordonată, civilizată, mergînd pînă la o anume distincție. E o perfidie sau o concesie pe care se decide să ne-o facă?

* * *

Vechi amintiri răsfațîndu-se în cuibul dimineții de azi, aidoma unor pui care încă n-au învățat să zboare.

* * *

Un Destin glorios te conciliază moralmente cu bătrînețea.
Un Destin al neîmplinirilor te împiedică să îmbătrânești
lăuntric.

* * *

Caliginofobia: teama de femeile frumoase. Filofobia:
teama de iubire.

* * *

„Teama, spaima, groaza, teroarea aparțin mai degrabă
fricii; neliniștea, anxietatea, melancolia, mai degrabă *angoasei*.
Prima se integrează în domeniul cunoscutului, cea de-a doua
în cel al necunoscutului. Frica are un obiect determinat căruia
îi putem face față. Angoasa n-are, și este trăită ca o așteptare
dureroasă în fața unei primejdii cu atât mai redutabilă cu cât nu
e clar identificată: este un sentiment global de insecuritate. În
consecință mai greu de îndurat decît frica” (Jean Delumeau).

* * *

A. E.: „Maturitatea: o vîrstă ingrată prin lipsa sa de
imaginație”. Chiar așa? „Fie, se poate imagina doar pe sine”.

* * *

Soarta se împodobește cu iluziile noastre precum cu niște
bijuterii.

* * *

Ipostaze. Să fie în lume cu voia sa. Să fie în lume fără voia
sa. Să fie în lume cu voia lumii. Să fie în lume fără voia lumii.
Vai de cel ce se află în lume fără voia sa și fără voia lumii!

„Apoi, telefon de la Cârneci. În maniera cunoscută, mă sondează în privința «noutăților» de la ediția din toamnă a Festivalului Bacovia. Apoi ajunge la prochimen, condiția participării sale (sper să i-o fi spus lui Costin): vrea o diplomă de la Universitatea «Bacovia», fiindcă, la Bacău, el a inițiat acțiunile de omagiere a poetului. Așa e, totuși nu-l înțeleg. Are sute de diplome. La ce i-ar mai trebui încă una? «Chestia» mă amuză și mă îngrijorează: nu cumva – mă întreb – l-a contaminat și pe el mania (larg răspîndită azi, de la academicieni la politicieni) diplomelor și titlurilor? Diplomele nu aduc cititori, din contra, nu o dată, îi alungă” (Constantin Călin).

* * *

Cel mai bătrîn cal, pe nume Old Billy, a trăi 62 de ani.

* * *

Locuindu-și de bine de rău propriul spațiu interior, evitînd incursiunile în spații străine, solitarul se arată tot mai rar dispus a primi oaspeți în intimitate dintr-un simplu motiv de administrație morală. Marii săi prieteni de suflet de odinioară nu se mai află în viață; de altminteri se arată înclinat a vedea pe chipurile lor din amintire reflexe tot mai pronunțate ale propriului său chip. Cum s-ar mai putea repeta mirabilul fenomen?

* * *

Stigmatul *mass media*: un raport UNESCO arată că la fiecare cinci zile undeva în lume e ucis un jurnalist.

* * *

Fantezia deține o forță formidabilă: irealizabilul.

Zile, săptămîni, nu o dată luni în şir, nu am parte decît de un singur interlocutor, prietenul A.E. De-o fidelitate în afara oricărui dubiu, întrucît e prezent lîngă mine zi şi noapte, chiar şi în somn. S-a spus despre unii autori cum că în oralitatea lor debordantă în societate risipesc cea mai mare parte, uneori aproape totalitatea observaţiilor ce le trec prin minte şi pe care nu mai apucă a le fixa pe hîrtie. Aşadar un discurs deschis aidoma unui evantai pe care-l rotesc în toate direcţiile. Recepţia sa e naturalmente variabilă, oricum mărginită la audişia pe moment. Avantajul unui singur interlocutor consistă în putinţa unei singularizări de tip specular. Răsfrînt în conştiinţa acestuia, subiectul dispune de o dedublare aptă a-l conserva întocmai.

* * *

„Pentru multe pricini care ne pot împiedica să avem un prieten adevărat, una din cele mai însemnate e aceea de a căuta să avem un număr prea mare de prieteni” (Plutarh).

* * *

„Prietenia e ca sticla; ai spart-o, n-o mai repari” (proverb rusesc).

* * *

Moment negru. A crede în Diavol înseamnă a crede în nebulnia incurabilă a acestei lumi. A crede în Dumnezeu nu înseamnă însă a crede în putința lumii pămîntești de-a se însănătoși.

* * *

Naiva exuberanță pe care o capătă uneori neînțelegerea. Desigur, înțelegerea îi anulează motivul. Dar elanul poate rămîne undeva în eterul imperisabil al trăirii.

* * *

Crapul este considerat ființa cu cele mai multe oase de pe Pămînt. Acesta are 4386 de oase (omul are aproximativ 206 oase).

* * *

Norocul, totdeauna fiu al hazardului și niciodată al ordinii, oricît de binevoitor forjată ar fi aceasta.

* * *

„Întrebările durerii nu ne iau prin surprindere. Unele semne, unele forme sacramentale ale destinului nostru pot să nu aibă solemnitatea și importanța vizibilă a conținutului lor. În suferință, care ne îngheață sîngele în vene, care ne caută și în piept inima de carne și o zdrobește pentru a-și face simțită prezența, vestirea a ceva mai mare este destul de puternică, de clară, destul de materială chiar și în urmări, ca să știm să nu trecem fără să reflectăm în fața acestei vizite a lui Dumnezeu. Este un Dumnezeu care lovește, Dumnezeu creatorul trăsnetului, Dumnezeul oceanului, Dumnezeul abiselor, Dumnezeul tenebrelor. Este un Dumnezeu care lovește puternic... dar un Dumnezeu care bate la ușa noastră, un Dumnezeu care bate la inima noastră și care își bate inima

lui de inima noastră. Este un Dumnezeu a cărui inimă bate alături de a noastră” (Monseniorul Ghika).

* * *

N-am putea intui un reflex prematur al apocatastazei în orice plâsmuire metaforică?

* * *

O asemănare între emoția estetică și experiența mistică. Ambele ne impersonalizează personalizându-ne. Ne extrag din textura de limite spre a ne proiecta în extazul libertății absolutului, extaz posibil doar prin activarea unei intimități sufletești în unicat.

* * *

Avarul. În cazul acestui tip se produce o imixtiune a lui *a avea* în sfera lui *a fi*. Economisindu-și bunurile, avarul ajunge a se economisi pe sine.

* * *

A. E.: „Inteligența și morala? Sunt precum două persoane care, din rațiuni de forță majoră, ajung a locui împreună într-un spațiu devenit astfel inconfortabil. Fără a avea afinități, suspectându-se, pîndindu-se reciproc, cu speranța disimulată că, într-o bună zi, una din ele va fi silită să plece”.

* * *

Pe la ora nouă dimineața, o seninătate celestă care încă n-a căpătat consistența senzuală a amiezii, ușor naivă, plutitoare în utopia sa dumnezeiască. O lumină care promite să crească aidoma unui prunc.

* * *

Aflu un lucru surprinzător, dintr-un text al lui Vasile Andru, apărut în **Convorbiri literare** (2016). Monseniorul